

дописати закінчення прикметників та визначити їхні відмінки, враховуючи рід іменників у словосполученнях.

Отже, вся система, спрямована на оволодіння граматичними категоріями прикметника, має за мету свідоме розуміння учнями особливостей цієї частини мови в порівнянні з іменником і розвиток навичок використання прикметників в різних мовних ситуаціях. У подальших наукових розвідках дослідимо методику вивчення граматичних категорій прикметника на матеріалі твору "Готель "Велика Пруссія" Богдана Коломійчука.

Список використаних джерел

1. Модельна навчальна програма "Українська мова" 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти / за ред. Голуб Н. Б., Горошкіної О. М. Електронне видання. Київ : КОНВІ ПРІНТ 2021. 48 с.

2. Плющ М. Я. Граматика української мови : у 2 ч.: підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Київ : Вища школа, 2005. 288 с.

Радкевич О. П.,

д-р пед. наук, старший дослідник,
головний науковий співробітник
відділу моніторингу та оцінювання
якості загальної середньої освіти,
Інститут педагогіки Національної академії
педагогічних наук України, м. Київ

УДК 37.018.43:371.13

ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ В ОЦІНЮВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У контексті підвищення вимог до професійної діяльності педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, актуалізується значущість використання електронних систем оцінювання, здатних відобразити не лише результати навчання учнів, але й процес викладання. Електронні системи оцінювання дають змогу використовувати об'єктивні, надійні та прозорі методи оцінювання, а також сприяють підвищенню ефективності та зручності його проведення. Сучасні підходи до оцінювання якості професійної діяльності вчителів значною мірою ґрунтуються на компетентнісному підході. Це означає,

що оцінювання не повинно обмежуватися лише кількісними показниками, а має враховувати широкий спектр компетентностей, які містять знання, вміння, навички та якості педагогів. Електронні системи оцінювання можуть використовуватися для моніторингу цих різноманітних аспектів професійної діяльності, забезпечуючи більш глибоке та всебічне розуміння її ефективності.

У контексті ролі цифрових технологій в процесі оцінювання, електронні системи сприяють інтеграції різноманітних джерел даних та методів аналізу. Це охоплює оцінки, що отримані з різних джерел (тести, проєкти, портфоліо), а також відгуки учнів і колег, що дає змогу педагогам отримувати більш повну картину своєї роботи та визначати напрями для подальшого професійного розвитку.

Електронні системи оцінювання стають все більш популярними у загальній середній освіті, оскільки вони дають змогу підвищити ефективність процесу оцінювання професійної діяльності вчителів [1, с.168]. Застосування таких систем сприяє не лише точнішому вимірюванню навчальних досягнень учнів, але й відображає якість професійної діяльності педагогів. Зауважимо, що важливим аспектом електронного оцінювання є його вплив на розвиток професійних компетентностей педагогів. Як підкреслюється у дослідженнях Harvey, J. та Purnell, S. [2], впровадження електронних систем потребує від вчителів не тільки технічної обізнаності, але й глибокого розуміння методологічних основ оцінювання. Таким чином, електронне оцінювання стає каталізатором професійного розвитку педагогічних працівників.

Вивчення теоретичних моделей і підходів до електронного оцінювання свідчить про потенціал цих систем у підвищенні кваліфікації педагогів та покращенні якості освітнього процесу. Як аргументують І. Воротникова та Н.Чайковська [3, с.362-363], електронне оцінювання сприяє не тільки оцінці знань учнів, але й забезпечує педагогам зворотний зв'язок щодо ефективності навчальних стратегій і методів.

Застосування електронних систем оцінювання в освітньому процесі дає змогу збільшити оперативність оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників. Такий підхід сприяє формуванню точного та багатогранного розуміння їхньої професійної компетентності та ефективності. Зауважимо, що методологічний інструментарій для дослідження повинен охоплювати різноманітні критерії та показники, що відображають ключові аспекти професійної діяльності педагогів. Важливо інтегрувати як кількісні, так і якісні показники, які можуть включати оцінку ефективності викладання, розвиток критичного мислення учнів, інноваційні підходи в навчанні, та здатність до професійного розвитку.

У процесі визначення критеріїв та показників для ефективності електронних систем оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, важливо враховувати такі аспекти, як відповідність освітнім стандартам, ефективність управління навчальним процесом, забезпечення зворотного зв'язку для учнів, вчителів та інтеграція з сучасними технологічними рішеннями. Такий підхід дає змогу не лише оцінити поточний стан, але й спрямувати подальший професійний розвиток педагога.

У контексті сучасної освітньої практики ці системи дають змогу об'єктивізувати та автоматизувати процес оцінювання професійної діяльності, а також сприяють підвищенню її якості. Ураховуючи викладене, до таких систем доцільно віднести системи управління навчанням (learning management system – LMS), а саме: *Moodle*, *Canvas*, *Blackboard* тощо. Розглянемо більш детально означені системи. Зокрема: *Moodle* – дає змогу педагогам створювати інтерактивні курси, що сприяє розвитку навичок учнів у галузі цифрових технологій. Вона спрямовує вчителів на використання різноманітних цифрових інструментів, таких як мультимедійні матеріали, інтерактивні тести, форуми для обговорень та інші електронні ресурси, що підвищує їхній професійний рівень у сфері цифрової культури; *Canvas* – надає педагогам можливість розподіляти навчальні матеріали ефективніше, що сприяє підвищенню їхньої продуктивності. На електронній платформі легко оновлювати матеріали та робити їх доступними для здобувачів загальної середньої освіти, що зменшує час на підготовку та розподіл навчальних ресурсів; *Blackboard* – спрямовується на професійний розвиток педагогічних працівників в частині аналітики, розроблення та проведення оцінювання результатів навчання учнів у більш гнучкий та ефективний спосіб.

Іншим інструментом є *Schoology*, що інтегрується з різноманітними навчальними інструментами та системами управління навчанням. *Schoology* охоплює функції управління навчанням, оцінюванням та спільнотами учнів, що дає змогу вчителям тримати під контролем своє викладання та оцінювання. *Google Classroom* також широко використовується в освітньому процесі. Ця платформа інтегрується з іншими сервісами Google, такими як *Google Docs* та *Google Sheets*, і використовується для розподілу навчальних завдань, збору робіт здобувачів освіти та їх оцінювання. *Google Classroom* дає змогу вчителям ефективно керувати процесом навчання та оцінювання. Також існують спеціалізовані інструменти для оцінювання професійної діяльності вчителів, як *Teachscape*. Ця платформа зосереджена на професійному розвитку та оцінюванні професійної діяльності вчителів. Вона охоплює відео спостереження, інструменти самооцінювання та взаємного оцінювання, що дають змогу вчителям аналізувати й вдосконалювати свою практику викладання.

Використання LMS має безпосередній вплив на розвиток професійної діяльності педагогів та зокрема оцінювання. По-перше, це дає змогу педагогам ефективно адаптувати навчальний процес до потреб і можливостей кожного учня, підвищуючи індивідуалізацію навчання. По-друге, використання цифрових інструментів в навчанні розвиває цифрову компетентність самого викладача, що є важливим аспектом у сучасному освітньому середовищі. Використання LMS сприяє також розвитку педагогічної майстерності через можливості для співпраці та обміну досвідом між викладачами. Ці системи сприяють створенню спільнот практик, де викладачі можуть обговорювати освітні стратегії, обмінюватися ресурсами та вдосконалювати методики викладання. Вони сприяють розвитку цифрових навичок, покращують ефективність організації навчального процесу, удосконалюють навички оцінювання та підвищують гнучкість у викладанні. Ці аспекти є ключовими для професійного зростання педагогів.

Розглянемо роль електронних систем LMS, таких як *Proctorio* та *ExamSoft*, у процесі оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти. *Proctorio* є системою дистанційного нагляду, що використовується для проведення екзаменів онлайн. Ця система застосовує алгоритми штучного інтелекту для аналізу поведінки здобувачів освіти під час тестування, забезпечуючи академічну доброчесність. Використання *Proctorio* дає змогу школам мінімізувати шахрайство під час екзаменів. Для педагогів ця система дає змогу ефективно контролювати процес оцінювання, зменшуючи адміністративне навантаження. *ExamSoft* є багатофункціональною платформою, що охоплює створення, управління та аналіз екзаменаційних даних. Ця система забезпечує педагогам інструменти для деталізованого аналізу результатів навчання учнів, дозволяючи виявляти слабкі місця в навчальному процесі та адаптувати навчальні матеріали й методики навчання відповідно до потреб учнів. Використання *ExamSoft* сприяє підвищенню об'єктивності та точності оцінювання, а також забезпечує надійність зберігання та обробки даних.

Впровадження таких систем з одного боку дає вчителям можливість зосередитися на професійній діяльності, мінімізуючи час, витрачений на організацію та адміністрування екзаменів. З іншого боку, існують виклики, пов'язані з необхідністю освоєння нових технологій та методик, а також з питаннями етики та конфіденційності. Основною проблемою використання електронних систем оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників є технічні обмеження. Це пов'язано з тим, що багато шкіл не мають необхідного обладнання або технічної підтримки для ефективного використання означених вище LMS систем. Крім того, існує ризик залежності від технічних

засобів, що може погіршити педагогічні навички вчителів, їх здатність до імпровізації та адаптації у непередбачуваних обставинах [4, с.829].

Головною перевагою електронних систем оцінювання є їх здатність збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги даних. Це охоплює результати тестувань, оцінювання знань учнів, а також зворотний зв'язок від учнів і батьків. Такий підхід сприяє об'єктивному висвітленню ефективності професійної діяльності вчителів та дає змогу адміністрації шкіл розробляти стратегії для підвищення якості навчання [5, с.92]. Також важливо враховувати психологічні аспекти. Вчителі можуть відчувати стрес і тиск через постійний моніторинг їхньої роботи. Це може впливати на мотивацію та професійне самопочуття вчителів. Тому, необхідно забезпечити підтримку та тренінги для вчителів, щоб допомогти їм ефективно інтегрувати електронні системи оцінювання у свою роботу [6]. Іншою перспективою є розвиток адаптивних систем оцінювання, які можуть бути налаштовані з урахуванням індивідуальних особливостей кожного вчителя. Такі системи дозволять забезпечити гнучкість у вимірюванні якості професійної діяльності, враховуючи різноманітність навчальних стилів та підходів [7, с.56].

Підсумовуючи, можна зазначити, що електронні системи оцінювання стають важливим інструментом у професійній діяльності педагогічних працівників закладів освіти. Вони не лише сприяють об'єктивному та ефективному оцінюванню навчальних результатів учнів, але й стимулюють педагогів до неперервного професійного розвитку.

Список використаних джерел

1. Sclater, N., Conole, G., Warburton, B. E-assessment. In contemporary perspectives in E-Learning Research, Routledge, 2006, pp. 165-177.
2. Harvey, J., Purnell, S. Technology and Teacher Professional Development. 1995. URL: <https://eric.ed.gov/?id=ED393831> (дата звернення: 27.01.2024).
3. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва : навч.-метод. посіб. / Упоряд.: Воротникова І.П. Чайковська Н.В. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 456 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31742> (дата звернення: 27.01.2024).
4. Zhao, Y., Frank, K. A. Factors affecting technology uses in schools: An ecological perspective. American Educational Research Journal, 2003. № 40(4), pp. 807-840
5. Hattie, J., Timperley, H. The power of feedback. Review of educational research, 2007, № 77.1, pp. 81-112.
6. Sims, S., Fletcher-Wood, H. Characteristics of effective teacher professional development: what we know, what we don't, how we can find out. Teacher Tool Kit. 2018. URL: <https://improvingteaching.co.uk/characteristics-cpd/> (дата звернення: 27.01.2024).